

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра режисури

**КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ У РЕЖИСЕРСЬКІЙ
АРТ-ПРАКТИЦІ**

**Програма та навчально-методичні матеріали до
курсу**

Харків, ХДАК, 2021

УДК 792.78.071.2.027:378.147](073)
К79

Друкується за рішенням ради факультету сценічного мистецтва
(протокол № 10 від 25.05 2021 р.)

Рекомендовано кафедрою режисури
(протокол № 18 від 24.05.2021 р.)

Рецензенти:

Алфьорова З.І., доктор мистецтвознавства, професор,
Харківська державна академія дизайну та мистецтв.

Кікоть А.А., доктор культурології, професор, завідувач
кафедри майстерності актора Харківської державної академії
культури

Укладач:

Бугайова Вікторія Олександрівна

Креативне мислення у режисерській арт-практиці :
програма та навчально-методичні матеріали для студ. 2 курсу спец.
026 «Сценічне мистецтво», освітня програма «Режисура естради та
масових свят» факультету сценічного мистецтва / Харків. держ.
академія культури ; уклад. В.О. Бугайова. — Харків : ХДАК,
2021. — 25 с.

Навчальний курс «Креативне мислення у режисерській арт-
практиці» забезпечує практичну підготовку режисерів, умови для
розробки здобувачами власних методик і програм при реалізації
творчих ідей.

УДК 792.78.071.2.027:378.147](073)

© Харківська державна академія культури, 2021 р.
© В.О. Бугайова, 2021 р.

**Програма навчальної дисципліни
«Креативне мислення у режисерській арт-практиці»**

1. Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 Культура і мистецтво		
	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»		
Загальна кількість годин – 180	Освітня програма «Режисура естради та масових свят»	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
		54 год.	10 год.
		Семінарські	
		6 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	168 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: іспит та контрольні роботи на заочному відділенні	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 60/120

для заочної форми навчання – 12/168

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – навчити майбутнього режисера естради та масових свят знаходити нестандартні, інноваційні рішення реалізації творчих ідей та застосовувати їх на практиці. Пояснити як майбутнім режисерам естради та масових свят навчитись виробляти нові творчі ідеї, використовуючи ряд спеціальних прийомів у їх генерації. Ці методи підвищують рівень творчих здібностей, які в свою чергу, допомагають студенту при підготовці концертного номеру, естрадної програми, масового театралізованого видовища, тощо.

Вивчення навчальної дисципліни «Креативне мислення у режисерській арт-практиці» допомагає студентам по іншому дивитися на поставлене перед ними завдання, досліджувати роботу свого мозку, чітко розуміти більше в собі режисерських чи організаційних якостей та за допомогою вправ та тренінгів контролювати свої ідеї та об'єднувати їх у круті проекти.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати уявлення про специфіку креативного мислення в діяльності режисера.
- розкрити об'єкт, предмет, структуру, міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Креативне мислення у режисерській арт-практиці»;
- ознайомити студентів з понятійним апаратом та теорією «латерального мислення» режисера;
- познайомити студентів-режисерів із техніками розвитку креативного мислення та навчити їх застосовувати на практиці;
- зробити процес пошуку творчої ідеї свідомим та чітко структурованим.

Серед загальних компетентностей, які формуються в процесі вивчення навчальної дисципліни:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом; здатність

приймати критичні рішення;

- здатність нестандартно мислити;
- здатність пошуку творчих ідей; здатність приймати

обґрунтовані рішення;

- здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених

завдань і взятих обов'язків.

Фахові компетентності:

• здатність аналізувати існуючу творчу базу стосовно пошуку нових, креативних ідей;

• здатність до «латерального мислення» та застосування його на практиці;

• здатність застосовувати інноваційні методики у пошуку творчих ідей;

• здатність розробляти шляхи подолання проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення через сучасні засоби художньої виразності;

• здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері режисерської діяльності;

• здатність до відвертості до нового творчого досвіду;

• толерантності по відношенню до невизначеності; творчої інтуїції, уяви та фантазії; прудкості та оригінальності творчого мислення;

• організації та проведення практичних семінарів, щодо розвитку креативного мислення у творчих ЗВО України.

Програмні результати навчання:

• розуміти наукові принципи, що лежать в основі креативного мислення у режисерській практиці, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання з допомогою інноваційних, сучасних методів, зокрема, застосовуючи принцип «латерального мислення»;

• теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, зокрема засобами анімаційної діяльності,

передбачати наслідки.

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: сучасні режисерські системи, режисура естради та масових свят, майстерність актора, сценарна майстерність.

Очікувані результати навчання: спроможність здобувача вищої освіти вільно орієнтуватися у питаннях пошуку нових ідей та нестандартних рішень поставлених задач та існуючих проблем у режисерській практиці; визначати мету, зміст, методи, форми, засоби креативного мислення.

Критерії оцінювання результатів навчання: досягнення мінімальних та максимальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Зокрема, вільно теоретично аргументувати шляхи подолання проблем, обирати ефективні методи їх вирішення, зокрема засобами креативного мислення, передбачати наслідки; високий рівень практикування «латерального мислення», вільно володіти термінологією та методиками.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання є:

- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- пітчінги;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	у тому числі		
		л	сем.з	с.р		л	сем.з	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РОЗДІЛ 1. Методики та системи задля розкриття креативних думок								
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Креативне мислення режисера»	16	6		12	16			16
Тема 2. Системно-креативне мислення режисера естради та масових свят	18	6		12	18	2		16
Тема 3. Методика «Латерального мислення»	21	6	1	12	20	1	1	18
Тема 4. Методика мислення «Шести капелюхів»	22	6	1	14	21	2	1	18
Тема 5. Принципи творчості і творчих рішень	21	6		14	21	1		20
Разом за розділом 1	98	30	2	64	96	6	2	88
РОЗДІЛ 2. Практичні тренінги режисерів шоу-програм								
Тема 6. Прийоми-стимулятори креативного мислення режисера естради та масових свят	19	6	1	14	21	1		20
Тема 7. Індивідуальні прийоми-стимулятори: практикум	21	6	1	14	21	1		20
Тема 8. Групові прийоми-стимулятори: практикум	23	8	1	14	21	1		20
Тема 9. Розвиток практичного інтелекту режисера естради та	19	4	1	14	21	1		20

СВЯТ								
Разом за розділов 2	82	24	4	56	84	4	-	80
Всього:	180	54	6	120	180	10	2	168

ЗМІСТ КУРСУ

4. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 2 розділів, які містять 9 тем, зв'язаних між собою загальною логікою викладення матеріалу.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКИ ТА СИСТЕМИ ЗАДЛЯ РОЗКРИТТЯ КРЕАТИВНИХ ДУМОК

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу « Креативне мислення у режисерській арт-практиці»

Виразні засоби театралізації сучасних форм відпочинку. Зміст, якості, функції.

Визначення основних понять: «творчість», «креативність», «мислення», «латеральність», «паралельне мислення» тощо.

Аналіз основної літератури з курсу.

Тема 2. Системно-креативне мислення режисера естради та масових свят

Креативне мислення, його суть та значення. Інтуїтивний тип мислення. Новаторський тип мислення. Натхненний тип мислення. Вплив оточуючого середовища на креативність. Типи креативності. Роль особистості в креативності, та визначення особистісного креативного потенціалу. Профіль креативного потенціалу та риси характеру людини. Дослідження креативного процесу. Методи креативного вирішення проблем. Креатив у освіті. Роль технологій в освіті та мистецтві. Як працюють креативні лідери. Креативність і організаційна культура. Креативність на роботі. Поведінка креативних людей. Вживання креативності.

Креативність включає:

- 1) інтелектуальні передумови творчої діяльності,

що дозволяє створювати щось нове, раніш невідоме, а також попередній набір знань і умінь, необхідних для того, щоб це нове створити;

2) особові якості, що дозволяють продуктивно діяти в ситуаціях невизначеності, виходити за рамки передбаченого, проявляти спонтанність;

3) «метатворчість» - життєву позицію людини, що ставить собі за ціль відмову від шаблонності, стереотипності в думках і діях, бажання сприймати і створювати щось нове, змінюватися самому і змінювати світ довкола себе, високу цінність свободи, активності і розвитку.

Тема 3. Методика «Латерального мислення»

Латеральне мислення (lateral thinking) – метод нестандартного підходу і вирішення завдань. Сам термін (принцип цілої наукової концепції) запропонував в кінці 1960 х рр. Едвард де Боно, нині один з найавторитетніших в світі експертів у сфері креативності. Латеральне мислення як «скачок» в будь-якому напрямі творчості. Творча помилка як проміжний крок що не приводить, до відповідних наслідків для результату.

Тема 4. Методика мислення «Шести капелюхів»

Метод шести капелюхів дозволяє структурувати і зробити набагато ефективнішим будь-яку розумову роботу, як особисту, так і колективну. В основі «Шести капелюхів» лежить ідея паралельного мислення. Метод шести капелюхів – це простий і практичний спосіб здолати подібні труднощі за допомогою розділення процесу мислення на шість різних режимів, кожен з яких представлений капелюхом свого кольору.

1. Червоний – емоції, а звідси – інтуїція, відчуття і передчуття.

2. Жовтий – переваги.

3. Чорний – обережність.

4. Зелений – творчість, пошук альтернатив.

5. Білий – інформація і питання: що маємо, чого не вистачає?

6. Синій – організація мислення: чого досягли і що робити далі?

Змінюючи головний убір, можна перемикатися на різні аспекти того, що прийняли за тему, проблему.

Тема 5. Принципи творчості і творчих рішень

Гнучка реакція на зміни. Вироблення творчих ідей. Формулювання проблем. Відхилення від стандарту. Творчість і щасливі осяяння. Відкриття в результаті осяянь. Відділення створення ідей від їх оцінки. Перевірка допущень: повсякденні допущення і переломні рішення. Як перевіряти допущення. Як уникнути шаблонного мислення. Створення нових перспектив. Зведення до мінімуму негативного мислення. Вправа на корегування негативного мислення. Як перетворити незнайоме у звичне.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ТРЕНІНГИ РЕЖИСЕРІВ ШОУ-ПРОГРАМ

Тема 6. Прийоми-стимулятори креативного мислення у режисерській арт-практиці

Типи методів креативного мислення. Мозковий штурм і "мозковий конспект". Зв'язані стимул-реакції проти незв'язаних. Як вибрати прийоми-стимулятори. Прийоми для вирішення стратегічних завдань. Прийоми-стимулятори для ідей, пов'язаних з новими виробами. Прийоми-стимулятори для удосконалення нових творчих ідей. Прийоми для вирішення проблем реклами і маркетингу. Прийоми-стимулятори для вирішення проблем людських ресурсів.

Тема 7. Індивідуальні прийоми-стимулятори: практикум

Ідеї навмання. «Видування» ідей. Тренінги–вправи: «Гнути, м'яти і ліпити», «Розум у позику», «Списати у сусіда». Поняття «творче божевілля», та його користь у творчому процесі. Щоденник ідей. Перейменування. Стереотип. Перемикання. Дзвінок будильника. Запозичене натхнення. Розповідь аналогічного повтору з додаванням власних ідей. «Мариновані мізки». Комбінації. Круг можливостей. Комбіноване базікання. Ящик ідей. Грати ідей. «Мультики ідей». Гра в іменники. «Шукач» іменників. Слова-діаманти. Картографування мозку. Карлючки. Перебільшення. В'язки ідей. Уявний наставник. Квітка лотоса. Використання органів чуття. Заголовки бульварних газет. Прийоми «розворотів»: порушник закону, «перевертувачі», розворот. Прийоми типу «дуже схожий, тільки інший». Біонічні ідеї.

Тема 8. Групові прийоми-стимулятори: практикум

«Змішувач», «Картинна галерея», «Злива ідей». Модульний мозковий штурм. «Передати капелюх». Гра у різнокольорову пляшку. Щасливий квиток. Мозковий штурм з незв'язаними прийомами. Розрихлювач мозку: «лівомозгові» ідеї, «правомозгові» ідеї, об'єднані ідеї. Примусові асоціації. Міксер ідей. Басейн ідей. Організаційні мозкові штурми. Зміна станів. Повітряна кулька. Стрибаючий м'яч. Ескіз мозку. Карлючки усередині фігури. Вітальні листівки. Гра в імена. Фрагменти мозаїки. Інструментарій прийомів-стимуляторів.

Тема 9. Розвиток практичного інтелекту режисерів шоу-програм

Визначення інтелекту. Теорії про природу інтелекту. Компоненти логічного і проблемного мислення. Компоненти інтелекту. Компоненти отримання знання. Досвід та інтелект. Вдосконалення здатності визначати корінь проблеми. Вибір компонентів або кроків, необхідних для вирішення творчої

проблеми. Вдосконалення здатності вибирати послідовність кроків. Вибір стратегії для визначення порядку компонентів вирішення проблеми. Вдосконалення вибору стратегії. Уявне представлення інформації: вибір з різноманіття. Контроль за ходом рішення. Компоненти придбання знань. Процеси придбання знань: вибіркове кодування, вибіркове комбінування, вибіркове порівняння. Контекстуальні ключі. Стратегії запам'ятовування. Природа прозорливості.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Завдання до семінарських занять та самостійної роботи студентів

Семінарське заняття № 1.

Тема: Методика «Латерального мислення»

Питання для обговорення:

1. Принципи наукової концепції Е.Боно.
2. Привести приклади одного з аспектів латерального мислення.

Література: [основна – 3; 4; 7 ;15; 33,39; 41; 47; додаткова – 2; 4; 5].

Семінарське заняття № 2.

Тема: Методика мислення «Шести капелюхів»

Питання для обговорення:

1. Сутність та відмінність методів творчого мислення.
 2. Назвати характеристики шести капелюхів.
- Література:** [основна – 2; 15; 16 ;19; 29; 31; 37; додаткова – 1; 4;7].

Семінарське заняття № 3.

Тема: Прийоми-стимулятори креативного мислення режисера естради та масових свят

Питання для обговорення:

1. Сутність тренінгів «Фальшиві обличчя», «Ломтики й кубики», «Бульбашки думок», питання «СКАМПЕР»

2. Сутність тренінгу «Решітка ідей».

Література: [основна – 12; 14; 15 ;17; 19; 25; 36; 44; додаткова – 1; 2;7].

Семінарське заняття № 4.

Тема: Індивідуальні прийоми-стимулятори: практикум

Питання для обговорення:

1. Провести паралелі між критичним та креативним мисленням за таблицею, що наведена:

Критичне мислення:	Креативне мислення:
Аналітичне	Генеративне
Конвергентне	дивергентне
вертикально спрямоване	спрямоване в бік
містить ймовірність	містить можливість
базується на судженнях	базується на припущеннях
Сфокусоване	Розсіяне
об'єктивне	суб'єктивне
Задіює ліву півкулю мозку	задіює праву півкулю мозку
вербальне	візуальне
лінійне	асоціативне
результат – аргументація, умививід	результат – новизна, широкий вибір

Література: [основна – 2;14;16; 17; 19; 23; 22; 43; додаткова – 1; 2;5;7].

Семінарське заняття № 5.

Тема: Групові прийоми-стимулятори: практикум

Питання для обговорення:

1. Визначення поняття «ірраціональне мислення». Надати приклади.

2. Проаналізувати традиційні техніки «мозкового» штурму.

Література: [основна – 2; 5; 6 ;7; 9; 22;35; 36; 44; додаткова – 1; 2;5;7;].

Семінарське заняття № 6.

Тема: Розвиток практичного інтелекту режисера естради та свят

Питання для обговорення:

1. Визначити компоненти придбання творчих знань.

2. Як формуються процеси придбання творчих знань

Література: [основна – 32; 34; 35 ;37; 39; 40; 42; 43; додаткова – 1; 2;4]

Самостійна робота № 1. Предмет і завдання курсу «Креативне мислення режисера»

Мета: засвоїти основні поняття з курсу «Креативне мислення режисера». Проаналізувати та зробити висновки, щодо пропонованої літератури з курсу.

Література: [основна – 1; 5; 6;17; 19; 21; 27; додаткова – 1; 4;7].

Самостійна робота № 2. Системно-креативне мислення режисера естради та масових свят

Мета: зрозуміти суть та значення креативного мислення; роль особистості в креативності; з'ясувати принципи інтуїтивного типу мислення; знати принципи новаторського типу мислення.

Література: [основна – 2; 4; 8; 9;16; 21; 32; 37; додаткова

– 1;3; 4;7].

Самостійна робота № 3. Методика «Латерального мислення»

Мета: усвідомити етапи творчого процесу; зрозуміти принципи головних методик Е.Боно: CORT (курс по розвитку інтелектуальних здібностей), Sixhats (курс по самоорганізації мислення і по творчій праці в колективі), професійна програма «De Vono Thinking 24x7». Дискусія "Як піймати ідею за хвіст".

Література: [основна – 3; 4; 7 ;15; 33,39; 41; 47; додаткова – 2; 4; 5].

Самостійна робота № 4. Методика мислення «Шести капелюхів»

Мета: ефективно використання навиків творчого мислення. Аналіз вправи «Акварель». Знайомство з основними методами творчого мислення: метод ТРІЗ (теорія рішення зображувальних завдань); ментальні карти (автор – Тоні Бьюзен); синектика (автор – Вільям Гордон); метод фокальних об'єктів (автор – Чарльз Вайтинг); морфологічний аналіз (автор – Фріц Цвіккі); непрямі стратегії.

Література:[основна – 2; 15; 16 ;19; 29; 31; 37; додаткова – 1; 4;7].

Самостійна робота № 5. Принципи творчості і творчих рішень

Мета: самостійна робота над виробленням нових творчих ідей; відділення створення ідей від їх оцінки; вправи на корегування негативного мислення

Література: [основна – 2; 4; 4 ;7; 19; 25; 26; 42; додаткова – 1; 2;5;7].

Самостійна робота № 6. Прийоми-стимулятори креативного мислення режисера естради та масових свят

Мета: удосконалення нових творчих ідей.

Проаналізувати структуру Е.Боно «5+».

Література: [основна – 12; 14; 15 ;17; 19; 25; 36; 44; додаткова – 1; 2;7].

Самостійна робота № 7. Індивідуальні прийоми-стимулятори: практикум

Мета: зрозуміти сутність понять «коуч», коуч-тренер»; освоєння та практичне застосування креативних методик; організація командної роботи для вдосконалення навичок ефективної партнерської співпраці у сфері пошуку нових ідей.

Література: [основна – 2;14;16; 17; 19; 23; 22; 43; додаткова – 1; 2;5;7].

Самостійна робота № 8. Групові прийоми-стимулятори: практикум

Мета: вправи-тренінги з активним використанням людського сміху; визначення основних інструментаріїв прийомів-стимуляторів.

Література: [основна – 2; 5; 6 ;7; 9; 22;35; 36; 44; додаткова – 1; 2;5;7].

Самостійна робота № 9. Розвиток практичного інтелекту режисера естради та свят

Мета: вдосконалення здатності визначати корінь творчої проблеми; розглянути творчу проблему як наскрізний процес, що входить в творче мислення; творча проблема як механізм творчого мислення в художній та науковій творчості; проаналізувати компоненти логічного і проблемного мислення.

Література: [основна – 32; 34; 35 ;37; 39; 40; 42; 43; додаткова – 1; 2;4].

6. Форми навчання:

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота, оцінка за реферат, відкрите підсумкове заняття.

7. Методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний, частинно-пошуковий (еврестичний), репродуктивний, набуття знань, практичний, словесний, наочний, формування умінь і навичок, використання знань, творча діяльність, закріплення, перевірка знань, умінь і навичок.

8. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумкове опитування, реферат, презентації.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1					Розділ 2				Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
5	7	12	12	12	13	13	13	13	

T1, T2 ... T13 – теми розділів

Розподіл балів за формами контролю:

- відвідування заняття (пара) — 1;
- відповідь під час семінару – 3-5;
- усне опитування – 1-2;
- письмове тестування – 3-5;
- підготовка та виступ з рефератом – 5-7.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік – від 60 до 100 балів.

Іспит – від 60 до 90 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення: робоча програма, конспект лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Контрольні запитання з дисципліни «Креативне мислення у режисерській арт-практиці»

1. Виразні засоби театралізації сучасних форм відпочинку.
2. Креативне мислення, його суть та значення.
3. Роль особистості в креативності.
4. Креативність і організаційна культура.
5. Методи креативного вирішення проблем
6. Системно-креативне мислення.
7. Методика «Латерального мислення».
8. Методика мислення «Шести капелюхів».
9. Принципи творчості і творчих рішень.
10. Прийоми-стимулятори креативного мислення.
11. Індивідуальні прийоми-стимулятори: практикум.
12. Групові прийоми-стимулятори.
13. Як уникнути шаблонного мислення.
14. Типи методів креативного мислення.
15. Прийоми для вирішення проблем реклами і маркетингу.
16. Організаційні мозкові штурми: сутність та значення
17. Розвиток практичного інтелекту.
18. Теорії про природу інтелекту.
19. Компоненти логічного і проблемного мислення.

20. Театралізований захід, створений за технологією креативного мислення.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Белоусова А.К. Самоорганизация совместной мыслительной деятельности / А. К. Белоусова. — Ростов н/Д, 2003. — 360 с.
2. Бернет Д. Наш дивакуватий мозок / Д. Бернет. — Київ : ТОВ Вид-во «Віват», 2019. — 384 с.
3. Библер В. С. Мышление как творчество / В. С. Библер. — М.: Политиздат, 1975. — 399 с.
4. Боднарчук О. Как создать грандиозное шоу / О. Боднарчук — Киев : ТАК видавництво, 2020.
5. Боно Э. Шесть шляп мышления / Э. Боно. — Минск : Поппури, 2017. — 38 с.
6. Боно Э. Латеральное мышление / Э. Боно. — Минск : Поппури, 2012. — 46 с.
7. Боно Э. Рождение новой идеи / Э. Боно. — Минск : Поппури, 2015. — 164 с.
8. Боно Э. де. Серьезное творческое мышление / Эдвард де Боно. — СПб., Попурри, 2005. — 416 с.
9. Брунер Д. Психология познания / Д. Брунер. — М.: Прогресс, 1977. — 164 с.
10. Веракса Н.Е. Диалектическое мышление и творчество / Н. Е. Веракса // *Вопр. психологии*. — 1990. — № 4. — С. 5-14.
11. Вовкун В. Мистецтво режисури масових видовищ : підручник / В. Вовкун. — Київ : НАКККиМ, 2015. — 248 с.
12. Выготский Л. С. Конкретная психология человека / Л. С. Выготский // *Вестн. МГУ. Серия 14, Психология*. — 1986. — № 1. — С.52-63.
13. Выготский Л. С. Собрание сочинений. В 6 т. Т. 2. Проблемы общей психологии / Л. С. Выготский. — М. : Педагогика, 1982. — 504 с.
14. Гальперин П. Я. Психология как объективная наука / П. Я. Гальперин. — М. : Воронеж, 1998. — С. 94-271.
15. Гоулман Д. Ємоційний інтелект / Д. Гоулман. — Київ : ТОВ Вид-во «Віват», 2018. — 512 с.

16. Грецов А. Г. Тренинг креативности для старшеклассников и студентов / А. Г. Грецов. — Питер, 2007. — 204 с.
17. Давыдов В. В. Виды обобщения в обучении / В. В. Давыдов. — М. : Педагогическое общество России, 2000. — 480 с.
18. Загашев И. О. Учим детей мыслить критически / И. О. Загашев, С. И. Заир-Бек, И. В. Муштавинская. — СПб. : Альянс «Дельта» : Речь, 2003. — 192 с.
19. Запорожец А. В. Избранные психологические труды. В 2 т. Т. 1. / А. В. Запорожец. — М. : Педагогика, 1986. — 320 с.
20. Зденек М. Развитие правого полушария / Мэрили Зденек. — СПб. : Попурри, 2004. — 352 с.
21. Как развить идеальную память, интеллект, внимание и мышление. 300 упражнений для развития суперспособностей. — Харьков : Клуб семейного досуга, 2010. — 240 с.
22. Ключко В. Е. Саморегуляция личности: системный взгляд / В. Е. Ключко, Э. В. Галажинский. — Томск : Изд-во ТГУ, 2000. — 154 с.
23. Куніос Д. Момент Єврики / Д. Куніос, М. Біман. — Київ : ТОВ «Книголав», 2017. — 368 с.
24. Леви Д. Зарядка для мозгов. Повысь свой IQ! / Джоэл Леви. — М.; Питер, 2011. — 272 с.
25. Лучшие психологические тесты для профотбора и профориентации / отв. ред. А. Ф. Кудряшов. — Петрозаводск : Петраком, 1992. — 320 с.
26. Матюшкин А. М. Основные направления исследования мышления и творчества / А. М. Матюшкин // Психол. журн. — 1984. — Т. 5. — № 1. — С.9-17.
27. Матюшкин А. М. Психологическая структура, динамика и развитие познавательной активности / А. М. Матюшкин // Вопр. психологии. — 1982. — № 4. — С. 5-18.
28. Микалко М. Взлом креатива / М. Микалко. — М. : «Манн, Иванов и Фербер», 2016. — 320 с.
29. Могучий А. Самая полная книга-тренажер для развития мозга / А. Могучий. — М. : АСТ, 2018. — 448 с.
30. Негус К. Креативность, коммуникация и культурные ценности / К. Негус, М. Пикеринг. — М. : Гуманитарный центр, 2011. — 300 с.

31. Общая психодиагностика / под ред. А. А. Бодалева, В. В. Столина. — М. : МГУ, 1984. — 304 с.

32. Перре-Клермон А. Н. Роль социальных взаимодействий в развитии интеллекта детей / А. Н. Перре-Клермон. — М. : Педагогика, 1991. — 248 с.

33. Петренко В. Ф. Психосемантика сознания / В. Ф. Петренко. — М. : МГУ, 1988. — С.47-71.

34. Пиаже Ж. Психология интеллекта / Ж. Пиаже // Избранные психологические труды. — М. : Международ. пед. акад., 1999. — С.51-236.

35. Пиаже Ж. Теории, эксперименты, дискуссии / Жан Пиаже / под ред. Л. Ф. Обуховой, Г. В. Бурменской. — М. : Гардарики, 2001.— 624 с.

36. Пол Слоун Трудные задачи на нестандартное мышление / Пол Слоун, Дзз Макхейл. — М. : АСТ, Астрель, 2007. — 96 с.

37. Пономарев Я. А. Фазы творческого процесса / Я. А. Пономарев // Исследование проблем психологии творчества. — М. : Наука, 1983. — С. 3-26.

38. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. В 2 т. Т. 1 / С. Л. Рубинштейн. — М. : Педагогика, 1989. — 488 с.

39. Солсо Р. Когнитивная психология / Р. Солсо. — М., 1996. — 735 с.

40. Тихомиров О. К. Психология мышления / О. К. Тихомиров. — М. : МГУ, 1984. — 270 с.

41. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления. — М., 1981. — 248 с.

42. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления. — М., 1981. — С.48-60.

43. Чиксентмихайи М. Креативность. Поток и психология открытий и изобретений / М. Чиксентмихайи. — М. : Карьера Пресс, 2015. — 528 с.

44. Эльконин Б. Д. Введение в психологию развития / Б. Д. Эльконин. — М. : Тривола, — 1994.

Допоміжна

1. Богданов И. А. Постановка эстрадного номера / И. А. Богданов. — СПб. : Искусство, 2004. — 277 с.

2. Боно Э. де. Тренировка мозга / Эдвард де Боно. — М. : АСТ, 2011. — 192 с.

3. Бьюзон Т. Научите себя думать / Т. Бьюзон. — М. : Попурри, 2014. — 224 с.
4. Джей Е. Эффективна презентація / Е. Джей. — Мінськ, 1996. — 234 с.
5. Клитин С. С. Эстрадные заведения / С. С. Клитин. — М. : ГИТИС, 2003. — 362 с.
6. Методика організації масових свят : програма курсу / уклад. С. І. Гордєєв. — Харків : ХДАК, 2003. — 9 с.
7. Шароев И. Г. Режиссура эстрады и массовых представлений / И. Г. Шароев. — М.: Изд-во ГИТИС, — 1992.
8. Шубина И. Б. Организация досуга и шоу-программ / И. Б. Шубина. — Ростов н/Д : Феникс, 2003. — 352 с. — (Серия «Хит сезона»).

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
4. Інтернет-ресурси:
 - ✓ <http://mtlib.org.ua>
 - ✓ <http://www.tmf-museum.kiev.ua>

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

КРЕАТИВНІСТЬ – новітній термін, яким окреслюються творчі здібності індивіда, що характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей і що входять в структуру обдарованості в якості незалежного фактору. Раніше у літературі використовувався термін «творчі здібності», однак пізніше почав витіснятися мовним запозиченням з англійської мови (creativity, creative). В російській мові, на думку професора І. Мілославського, терміном «креативний» позначається творчість, що «не тільки висуває ідеї, але й доводить їх до конкретного практичного результату. А слово «творчий» залишається зі своїм вихідним значенням, що не розрізняє діяльність результативну й, навпаки, без результативну.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ – якість особистості, що виявляється у здатності суб'єкта адекватно розуміти думки інших,

екстраполувати головну ідею у змісті, усвідомлювати і співставляти багато точок зору, висовувати тезис та аргументувати його.

КОУЧИНГ (англ. Coaching) – інструмент особового і професійного розвитку, формування якого почалося в 70-х роках ХХ століття. Витоки коучингу лежать в позитивній, когнітивній і організаційній психології, в уявленнях про усвідомлене життя і можливості постійного і цілеспрямованого розвитку людини.

ЛАТЕРАЛЬНЕ МИСЛЕННЯ (lateral thinking) – це метод нестандартного підходу і вирішення завдань. Сам термін (що описує принцип цілої наукової концепції) запропонував наприкінці 1960-х рр.. Едвард де Боно, нині один з найавторитетніших в світі експертів в сфері креативності.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ – особисте розуміння та відчуття твору постановником чи виконавцем, погляд з іншого боку, те ж саме, що і **ТРАКТОВКА**.

ЕДВАРД ДЕ БОНО (англ. Edward de Bono; народ. 19.05.1933) – британський психолог і письменник, експерт в області творчого мислення.

СТИМУЛЯЦІЯ – активізація будь-яких процесів, дій явищ або чисі-небудь діяльності, життєздатності і т. ін.

ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ – мислення, що дає принципово нове вирішення проблеми, що приводить до нових ідей, відкриттів і рішень.

ТВОРЧІ ОСОБИСТОСТІ – нонконформісти, які беруть вимоги навколишнього середовища лише в тій мірі, в якій останні збігаються з їхніми власними позиціями. Їх уявлення про життя, суспільство, навколишній світ нестандартні, ці люди не перебувають у полоні ідеологічних догм. Інтелект творчих особистостей синтетичний: вони прагнуть до встановлення зв'язків між самими різноманітними явищами.

ТВОРЧІСТЬ – процес діяльності, що створює якісно нові матеріальні і духовні цінності або підсумок створення суб'єктивно нового. Основний критерій, що відрізняє творчість від виробництва – унікальність його результату.

ТРЕНІНГ – справа, послідовний процес, в якому особа набуває нових навиків знань і відносини. В результаті особа починає працювати по-новому.

ІНТУЇЦІЯ – здатність безпосередньо, не вдаючись до розгорнутих міркувань, знаходити відповіді на складні питання,

осягати істину, здогадуючись про неї. Інтуїція - стрибок розуму, не обтяженого кайданами суворого міркування. Вона характеризується раптовим осянням, здогадкою, пов'язана зі здатністю індивіда до екстраполяції, переносу знань у нові ситуації, з пластичністю його інтелекту. Але цей "стрибок розуму" можливий тільки при високому рівні узагальненості досвіду та професійних знань. Провідну роль в інтуїції грають смислові значення, які стосуються завданням даного класу. Це і лежить в основі професійної інтуїції. Механізм інтуїції полягає в одномоментному об'єднанні розрізнених ознак явищ в єдиний комплексний орієнтир. Цей одночасний охоплення різної інформації і відрізняє інтуїцію від логічно послідовного мислення.

МЕТОД – засіб або сума засобів в якій-небудь сфері людської діяльності.

МЕТОДИКА – сукупність методів виконання певної роботи.

МЕТОДОЛОГІЯ – вчення про метод, сукупність методів дослідження, які використовуються в тій чи іншій науці.

МЕТАТВОРЧИСТЬ - життєва позицію людини, що ставить собі за ціль відмову від шаблонності, стереотипності в думках і діях.

ФАНТАЗІЯ (гр. phantasie – уява, вигадка) – здатність людської свідомості до внутрішнього уявлення явищ дійсності та створення на цій основі художніх образів.

ФЛІПЧАРТ – дошка, різних розмірів, на якій пишуть або малюють інформацію спеціальними маркерами, які потім легко стираються. Фліпчарт – це обов'язкова умова успішного засвоєння інформації, яка є головною умовою професіоналізму.

ДЛЯ ПОДАТОК

ДЛЯ ПОДАТОК

ДЛЯ ПОДАТОК

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ У РЕЖИСЕРСЬКІЙ
АРТ-ПРАКТИЦІ**

**Програма та навчально-методичні матеріали
до курсу**

БУГАЙОВА ВІКТОРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри
режисури

Комп'ютерний набір Бугайова Н.О.

План 2021

Підписано до друку 17.05. 2021 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.

Ум. друк. арк. 1,5. Обл.-вид. арк. 1,46.

Наклад 100 прим. Зам. № _____

Адреса редакції і видавця

ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз,4

Віддруковано в RaiPoli

Україна, 61068, м. Харків, вул. Тарасівська, 2а